SMSKA

ZPRAVODAJ SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČESKÉ REPUBLIKY

WWW.SMSCR.CZ FACEBOOK.COM/SMSCR.CZ ČÍSLO 7/2020

Rozhovor str. 2
Přírodovědec Jakub Hruška: Obce zodpovídají za stav celého katastru, který spravují!

SMS služby radí str. 8
Jak může obec blahopřát jubilantům a vítat nové občánky? A co na to GDPR?

Příklad dobré praxe str. 14
Hořiněves v Královéhradeckém kraji: Chceme chytit šanci i děti za pačesy a přilákat je do knihovny!

Vůči naší zemi máme velký dluh, který nebude lehké splatit

Radek Brázda, starosta obce Troubky

Vážené kolegyně a kolegové, přátelé samospráv!

Letošní rok je jako na houpačce. Nejdříve žehráme, že zima nepřinesla takřka žádné sněhové srážky, a že se tak na jaře prohloubí sucho, pak přijde jakýsi „kurňavirus“ a zavře nás všechny do domácích ulit. A když už se vše pomalu začne vracet do běžných kolejí, přijdou silné deště, které sice nasytí naši krajinu vodou, ale zároveň přinesou bleskové povodně a s nimi spojené rozsáhlé a těžké škody.

Ostatně v květnovém čísle SMSKY jsme si mohli přečíst velmi zajímavý rozhovor s předním českým klimatologem Václavem Cílkem, který dlouhodobě upozorňuje na důsledky klimatické změny, tj. na extrémní výkyvy v počasí. Ty s sebou přináší jak extrémně suchá období s nedostatkem vody, tak extrémní srážky, které pro změnu s sebou nesou povodně.

S těmito extrémními jevy se snažíme vyrovnat. Řešíme projekty, které mají ozdravit naši krajinu, jako jsou výsadby alejí, mezí, remízků, rozčleňování obrovských lánů polí zelenými pásy. Budujeme mokřady, tůně a jezírka, abychom udrželi vodu v krajině. Revitalizací procházejí naše potoky, říčky a řeky. Rozsáhlá opatření se připravují také v lesích, které jsou však z velké části zdecimovány kůrovcem a jejich obnova bude trvat velmi dlouho. Je však naprosto nezbytná, protože v lesích se zachytí velké množství vody, které by jinak v údolích nadělalo obrovské škody.

V těchto dnech jsme si v naší obci Troubky připomněli již 23. výročí povodně z roku 1997. Tehdy byla velkou vodou postižena takřka celá Morava. Na mnohých místech měla tato první velká povodeň v dějinách České republiky devastující účinek. Bylo tomu tak i u nás. Trvalo několik let, než se podařilo odstranit ty nejhorší povodňové škody. A pak také naši občané dlouhá léta spláceli dluhy za stavby svých nových obydlí. Nikdy to však nevzdali. Stejně tak to nesmíme vzdát my. Vůči naší zemi máme velký dluh, který nebude lehké splatit. Musíme postupovat jednotlivými dílčími kroky. Řešit drobná opatření na vodních tocích, revitalizovat krajinu, přimět zemědělce k lepšímu hospodaření s půdou, aby tolik nedocházelo k její erozi a odplavování.

Pokračování na straně 2

ZAPIŠTE SI DO DIÁŘŮ!

Vážené paní starostky, vážení páni starostové, přátelé samospráv!

Srdečně vás zveme na CELOSTÁTNÍ KONFERENCI SMS ČR, která se uskuteční ve čtvrtek 5. 11. 2020 v multifunkční hale Gong v Ostravě-Vítkovicích.

Už nyní se můžete těšit na inspirující setkání a významná témata, která ovlivňují vaši práci. V předvečer konference se těšte na **společenský večer**. Na konferenci dojde na vyhlašování výsledků soutěží **Dobrá praxe roku 2019** a **O nejlepší obecní a městský zpravodaj 2019**.

O programu, přednášejících a organizačních podrobnostech vás budeme včas informovat.

NENECHTE SI UJÍT KONFERENCI, ZE KTERÉ SE VÁM NEBUDE CHTÍT DOMŮ!

Vůči naší zemi máme velký dluh, který nebude lehké splatit

Pokračování ze strany 1

Zároveň však musíme být připraveni na to, že při extrémních srážkách hrozí velké riziko bleskových povodní. Je prostě třeba být ostražití. Koneckonců červnové povodně, které způsobily nejenom škody na majetku, ale především úmrtí našich spoluobčanů, to jen potvrzují. Zlepšovat výstražný a varovný systém před povodněmi, zdokonalovat spolupráci složek integrovaného záchranného systému je stále velmi důležité, což se ve výsledku ukazuje při sčítání škod, které díky těmto opatřením bývají menší. V Troubkách s tím máme pozitivní zkušenost z roku 2010, kdy nás zasáhla padesátiletá povodeň. Spolupráce všech složek IZS a krizového řízení pomohla k tomu, že i největší škody byly v poměrně krátkém čase odstraněny.

Pozitivní zprávou je i to, že výborně fungují humanitární organizace, které umí velmi rychle a efektivně reagovat na potřeby obcí a měst zasažených živelnou pohromou. Stále se také najde spousta obětavých lidí, kteří jsou ochotni v takto zasažených oblastech pomoci, a to jakýmkoliv způsobem. Těmto lidem je třeba za tuto pomoc poděkovat. Stejně tak patří poděkování složkám IZS a krizového řízení. A samozřejmě také vám starostkám a starostům, kteří jste v těchto situacích „první na ráně" a musíte se rychle rozhodovat a koordinovat všechny činnosti spojené s důsledky povodní.

Proto nám všem přeji co nejméně takovýchto mimořádných událostí, protože letošní koronavirová krize nám přinese ještě spoustu starostí a její důsledky budeme pociťovat velmi dlouho.

Radek Brázda, starosta obce Troubky

Samosprávy jako hospodáři v krajině

Téma

Obce zodpovídají za stav celého katastru, který spravují, říká přírodovědec Jakub Hruška

Po koronaviru se v dubnu začalo mluvit o suchu, v médiích se uvádělo, že letošní sucho je mimořádné a nejhorší za posledních 500 let. V souvislosti s bleskovými povodněmi, které pak Českou republiku během června zasáhly, to letos vypadá na rok plný extrémů. Podle přírodovědce Jakuba Hrušky se musíme přestat vymlouvat na sucho, protože problém je ve vypařování krajiny. Prosazuje změny v dotační politice a odvodňování krajiny a myslí si, že role samospráv je nyní upozaděna. *„Obce se chovají stále velmi defenzivně. Mají dojem, že do zemědělské výroby nemají co mluvit. Ale jsou zodpovědné za stav celého katastru, který spravují,"* říká v rozhovoru.

Rozhovor

Vědec Jakub Hruška pracuje pro Českou geologickou službu a Ústav výzkumu globální změny Akademie věd České republiky.

Pane profesore, jak je to nyní s tím suchem? Je nebo není?

V tuto chvíli není. Vlivem četných srážek jsme se dostali do jakéhosi normálu. Zrovna včera jsem se díval, že v Pardubickém kraji napršel během června trojnásobek běžného srážkového úhrnu. Ale stále dohánímе deficit posledních pěti let. Tak bych z toho velkou slávu nedělal. Počasí ve střední Evropě je totiž přirozeně velmi proměnlivé. A to, že máme období sucha a období velkých srážek, je projevem klimatické změny právě pro střední Evropu. Podle klimatických modelů, které se potvrzují měřenými daty, nemá roční srážkový úhrn klesnout, má se dokonce i mírně zvýšit. Změní se ale distribuce srážek. Takže můžeme očekávat dlouhodobá sucha a velmi intenzivní srážky. To je přesně to, co se v nedávných dnech stalo. Je tedy docela možné, že zbytek prázdnin bude zase úplně bez deště a horký. A pak se sucho opět obratem vrátí. Půda se teď sice napila, rezervoáry se doplnily. *Vtip* je ale v tom, že neustále roste průměrná teplota, takže je daleko větší tlak na celkový výpar v krajině.

Problém je podle vás tedy ve vypařování vody z krajiny...

Ano. A to lidi často nechápou. Dva stupně navíc způsobí, že celá bilance krajiny se postupně posunuje k vysychání. To směřuje k tomu, že dlouhá období sucha budou následovaná třeba 100 milimetrovými srážkami, které byly v červnu. Musíme se připravit na to, že počasí bude teplejší, extrémnější, ale celkové množství srážek bude pořád stejné. A to, že posledních pět let byly srážky podprůměrné, bych přičítal variabilitě klimatu ve střední Evropě, které je velmi špatně předvídatelné. Nacházíme se na hranici mezi atlantickým a kontinentálním klimatem. Někdy je počasí více kontinentální – to jsou ta suchá léta, jindy zase převládá západní proudění. Mně je 55 let a pamatuji si, jak jsme strávili v 70. letech prázdniny v pláštěnce, kdy pořád drobně pršelo.

Václav Cílek mi v nedávném rozhovoru v těchto souvislostech řekl, že Česká republika je pořád ještě dobré místo k životu.

To samozřejmě. My zůstaneme v komfortní zóně pro běžný život. Trochu se to změní tím, co jsem řekl. Určitě nám ale nehrozí hladomory a nedostatek vody, který by způsobovaly nějaké dramatické změny.

Co může udělat běžný majitel pozemku (třeba jen obyčejné zahrady), co samospráva a co zemědělec pro to, aby se dešťová voda dostala správným způsobem do půdy?

Je to různé. Vy, jako drobný vlastník maximálně několika hektarů, které si sama obhospodařujete, se můžete pokusit hospodařit co nejše-

trněji. Tam, kde to jde, nechat louku. Dvakrát, maximálně třikrát za rok nasušit seno, nesekat každý týden krátký trávníček. Takové plochy jsou totiž vlivem častého sečení jedněmi z nejzatíženějších lokalit v krajině. Protože kdo seká úplně na prach, do kterého pak vzápětí nezaprší a nová tráva tedy znovu neobrazí, vyrobí úhor, ze kterého se bude voda naopak odpařovat. Jak se to také děje na těch velkých polích.

A to už se dostáváme i k zemědělcům a velkým plochám…

Čím větší plochu s jednolitou kulturou máte, tím víc je půda náchylná. Třeba hydrologicky. Když vám naprší na čerstvě obdělané pole s kukuřicí, které je pětihektarové nebo stohektarové, je to pořádný rozdíl. Mohou okamžitě vzniknout erozní jevy, které na tom malém poli nejsou zdaleka tak patrné.

Od ledna by se Česko mělo přiblížit tomu, co je běžnější za hranicemi. Zemědělci budou muset přizpůsobit své hospodářské plochy tak, aby byla jedna plodina maximálně na ploše 30 hektarů. Někteří rolníci mají takovou povinnost už od letoška. Týká se to půdy, která je vážně ohrožena erozí. Dotčených není málo. Jejich polnosti tvoří kolem 60 procent zemědělské půdy v Česku. Jak tento krok ministerstva zemědělství vnímáte?

Těch 30 hektarů je stále ještě obrovská plocha. Představte si kilometr krát tři sta metrů. Je to jen mírný pokrok v mezích zákona. Podle mě konečně ministerstvo pochopilo, že už je to neudržitelné. A dle mého to pochopili hlavně vůči veřejnosti, která je v tomto směru už poměrně hlasitá. Já bych tu hranici viděl na 15 až 20 hektarech. To je plocha, která je významně i ekologicky vidět. Důležité je pak rozčlenění krajiny nějakými prvky, které nemusí být za každou cenu trvalé. Nemusí být všude meze a stromořadí. Těmi prvky mohou být trvalé travní porosty, kusy louky, biopásy, které pokrývají půdu prakticky celý rok nějakou vegetací a na které mohou zemědělci čerpat dotace. Celá řada plodin se dnes sklízí velmi brzy. Jedná se většinou o velmi rané odrůdy. Obvykle vlivem oteplování taky všechno dříve zraje. Typickým časem žní našich předků byl srpen, dnes je to červenec. Obilniny uzrají v červenci a sejí se jako ozimy v říjnu, jařiny až na jaře a po dlouhou dobu v roce je na polích jen „hlína". Na těchto plochách pak dochází k přehřívání, erozi, a když nejsou rozděleny nějakými prvky, od biopásů po nějaké stromořadí nebo pásy dřevin, vzniká velké nebezpečí eroze a dalších jevů, které nechceme.

Velká pole jsou ale suchá nejen vlivem oteplovaní, ale i kvůli melioracím…

Česká krajina se utvářela v době vodního blahobytu. Naši předkové měli vody moc a potřebovali se jí zbavit. Aby získali produktivní půdu, museli odvodňovat. Odvodňovali v 19. i ve 20. století a komunisti tomu ještě nasadili korunu, protože meliorovali pozemky, které to už v žádném případě nepotřebovaly. A to je to, co nám dnes překáží v tom, abychom dostali krajinu do nějakého rozumného stavu. Ovšem – někdy se říká, že my ekologové bychom se chtěli vrátit do doby, kdy tu sedlák s kravkou chudě hospodařil na pěti hektarech. Nechceme. Chceme, aby zemědělství pochopilo, že dnes přerostlo samo sebe. Že je technicky tak úspěšné, že přestože se mluví o potravinové soběstačnosti a o tom, jak nám spousta plodin chybí, jsme prakticky potravinově soběstační. Akorát že pěstujeme kukuřici do bioplynových stanic, řepku, obilí a cukrovku do biopaliv. Na 20 procentech orné půdy se dnes nepěstují potravinářské plodiny, protože je jich přebytek. A vlastně i boom biopaliv, který začal v 90. letech, vznikl proto, že evropské hospodářství mělo obrovské přebytky potravinové produkce, které bylo obtížné umístit na trhu.

Takže potravinovou soběstačnost máme?

Ano. Ale z obchodně-politických důvodů ji nerealizujeme. A to je chyba. Máme málo dobytka, nejsme soběstační v zelenině. Ale na druhou stranu – pokud jsme v EU, která má otevřený trh, je jasné, že rajčata vypěstují levněji a lépe ve Španělsku. To ani nelze překonat. Co se týká potenciálu soběstačnosti výroby, jsme na tom bezpochyby velmi dobře. Máme milion hektarů orné půdy, která je zatravněná. Kdybychom uvedli zpět do výroby ty obrovské plochy v horských a podhorských oblastech, kde dříve normálně pole byla, máme produkci, že nevíme, co s ní.

Byl byste pro to, aby se v podhorských oblastech obnovila výroba na orné půdě?

Všude jsou obrovské plochy, které obhospodařuje jeden podnik, který má dva traktory a čtyři zaměstnance. Ti jen posečou louky a mají vyděláno. Říká se, že Česká republika je mistr světa na ekologické zemědělství. Ale to se u nás praktikuje hlavně na travách, kde je to strašně jednoduché. Máme pouhé jedno procento produkce na zemědělských plochách, zatímco Rakousko jich má 40. Právě proto, že se u nás v režimu ekologického zemědělství prakticky vůbec nehospodaří na orné produkční půdě. Jestli má význam někde dělat bio, tak v tom produkčním zemědělství – tam se totiž dělá velmi málo.

Co mohou dělat samosprávy? Jaká je jejich role?

Myslím, že role samospráv je nyní velmi upozaděna. Obce se chovají stále velmi defenzivně. Mají dojem, že do zemědělské výroby nemají co mluvit. Ale jsou zodpovědné za stav celého katastru, který spravují. Mám za to, že obce by měly říkat těm hospodařícím subjektům daleko aktivněji, že to takhle nechtějí. Snad každá obec v České republice vlastní nějakou půdu. Mimo jiné všechny ty zaorané polní cesty, které jsou velmi často obecní. A obce je velmi často pronajímají někomu, kdo tam hospodaří. Ale zbavují se tím možnosti, aby v té krajině samy nějak působily. Aby řekly – *My vám to nepronajmeme.* Anebo – *Chceme, abyste tady vytvořili tři biopásy. Máte možnost čerpat na to dotace a my vám to dáváme jako podmínku pronájmu.* To všechno obce mohou. Já jsem to jako drobný vlastník udělal. Řekl jsem – *Já vám to pole pronajmu, ale jen pod podmínkou, že vyrobíte dva hektary biopásů.* A oni – i když se jim do toho nechce – to nakonec udělají. Protože půda je pro ně z hlediska jejich byznysu či získávání dotací velmi cenná. Takže bych se jako starosta vůbec nebál mít na zemědělské subjekty velmi náročné požadavky.

Řada obcí byla při nedávných srážkách zaplavena bahnem. Tato situace je staví do pozice, kdy mají nárok na nějaké požadavky. *Nelíbí se nám, že nám tady ve svahu na 50 hektarech hned za domky pěstujete kukuřici!* Myslím, že obce by měly být v tomto směru daleko sebevědomější.

Byly by následky bleskových povodní jiné, kdyby tady tento problém nebyl?

Určitě ano. Neříkám, že by nebyly žádné. Ale když bleskové povodni nestojí v cestě nic, tak tam nestojí opravdu nic. Často se stačí podívat na staré letecké snímky z první republiky. Uvidíte tam úplně jinou strukturu. Naši předkové to věděli. Vím, že není možné vrátit se k tříhektarovému hospodaření. Ale ta kostra krajiny by se dala vrátit tak, jak tam kdysi byla. Akorát musí někde vzniknout tlak a požadavky.

Víte o nějaké obci, kde jsou v tomto směru razantnější?

Určitě bych jmenoval kolegu Petra Čížka ze Spáleného Poříčí. Ten to řeší dlouho a dobře. Jinak jich moc neznám. Jakoby měli dojem, že jim tato oblast nepřísluší. Anebo by potřebovali pomoct. Protože jsou na to sami.

S tím souhlasím. Starosta toho musí zvládat opravdu velmi mnoho a nemůže zdaleka rozumět úplně všemu a stoprocentně…

Taky vím – a to se týkalo nadužívání pesticidů – o starostovi obce Kolovraty, která je městskou částí Prahy. Chtěli do jisté míry zemědělcům úplně zakázat používání pesticidů, kterými jim otrávili rybník i potok. A pak je tady úžasný příklad Magistrátu hlavního města Prahy, který na svých pozemcích bude provozovat pouze ekologické hospodářství. Půdu pronajmou jen tomu, kdo bude hospodařit ekologicky. Nastavili dost přísné podmínky. Půdní bloky mohou mít například jen pět hektarů. Samozřejmě Praha je bohatá a může si takové opatření dovolit. Ale ani to není argument, proč to shodit ze stolu. Důležitý je ten úmysl a to, že se to povedlo dotáhnout do konce.

Skončil model smrkových lesů ve střední Evropě!

Napsal jste, že když se udělají správné kroky, dokážeme se přizpůsobit, jinak to odnesou hlavně lesy. Proč lesy?

Jde vůbec o přizpůsobení se klimatické změně. Protože smrkové monokultury, které tady byly 200 let preferovaným modelem hospodaření, se ukázaly jako neudržitelné. I když to my vědci říkáme už 30 let. Ale to není nic překvapivého. Vysychání krajiny a zvyšování teploty jsou přesně tím, co poskytuje kůrovci výborné podmínky. Stromy jsou oslabené a nemohou se bránit. Skončil model smrkových lesů ve střední Evropě. Tečka. Změna legislativy je ale strašně pomalá, nedostatečná a pořád není problém, když si vysázíte smrkovou monokulturu znovu. Zákon vám to nijak nezakazuje. Nedostanete sice dotace, ale nikdo vám v tom ani nebude bránit. Lesnictví je zkostnatělé. Pomohlo by přírodě blízké lesnictví, kdy budeme pěstovat smíšené lesy různého, nejen druhového, ale i věkového složení, tzn. mladé stromy se starými, žádné paseky. To je přesně to, co daleko lépe odolá klimatické změně. Když vám škůdci napadnou velké stromy, máte tam ještě ty mladé. A mladší generace je vždycky odolnější než ta starší. A navíc – i v lesích se dělala spousta meliorací. I lesy jsou odvodněné. Protože produkční půda se získávala i tam.

Vyjadřujete se často ke kůrovcové kalamitě. Nedávno jste napsal, že gradace na Vysočině pokračuje, je ale pomalejší, protože pršelo a je relativně chladněji. Jak situaci s kůrovcem letos vidíte? A není to vlastně už jedno, když jsou stejně všechny smrky nemocné?

Jedno to není. Protože to způsobuje několik efektů současně. V současné době jsou strašně nízké ceny dřeva. Majitelé tak prodělávají a prodávají pod cenou, která byla třeba před pěti lety. Dostávají se do velkých ekonomických potíží. Stát sice přispívá, ale ne dostatečně. Zrovna dnes jsem se dozvěděl, že dotace na vytěžený kubík kalamitního smrkového dříví v roce 2019 bude činit 398 korun. Stát to majitelům částečně dorovná státní dotací, aby nezkrachovali.

„Za posledních pár týdnů velmi vydatně napršelo. Kůrovce na Vysočině to zatím nezastavilo. Tyto smrky už to mají za sebou. Ještě před měsícem byly zcela zdravé a nenavrtané. Před 14 dny byl masivní nálet v pauze deštů, do dalších 14 dnů se z nich začala odlupovat kůra. Všechny smrky starší 20 let už svoji pozemskou pouť skončily."

Měli bychom být rádi. Ale v porovnání s jinými obory je ta podpora velmi nízká a hospodářský propad v žádném případě nedorovná. Souhlasím, že stát nemusí sanovat všechno. Ale zemědělcům se skoro všechno sanuje. Lesy jsou přitom pro krajinu extrémně důležité. To, že kůrovcová gradace běží rychle, má nevýhodu i v tom, že i zalesňování bude pomalé, protože nejsou zdroje sazenic a současně stále platí velmi přísný lesní zákon, který stanoví předpoklady pro zachování lesa namísto dvou pět let. Lidi jsou nuceni jednat pod tlakem a do jisté míry neracionálně. Tomu, že stát doplácí ztracenou tržní hodnotu, rozumím i tak, že se tak trochu přiznává, že nutil ty vlastníky pěstovat lesy špatně. Vždycky říkali, že smrk je pro les nejlepší a ať ho pěstují. A teď se od toho váhavě ustupuje. Jenomže lidi jsou konzervativní a pořád nevěří, že smrky už nevyrostou. Myslí si, že teď se stala jen drobná chyba, která už se nebude opakovat. Nevěří, že se klima opravdu mění. Pod vlivem toho se i na Vysočině vysazuje opět velké množství smrkových lesů. Ono je to mimochodem taky nejjednodušší. Přemnožená spárkatá zvěř přirozenou obnovu listnáčů a jedlí sežere. Takže je třeba stavět spousty oplocenek, což je náročné. Lesnictví je ve strašidelné křeči, která se řeší velmi váhavě a pomalu.

„Nadějí, ale i strategií do budoucna jsou buk, jedle, dub a javor. Buk a jedli máme naštěstí z přirozeného zmlazení, dub a javor dosázíme. Holin máme dost. Pokaždé, když k nám do lesa přijdu, mě svírá existenciální úzkost, že už ale dospělý les ze semenáčků a sazenic nikdy neuvidím. Protože ten pokácený smrk je starý jako já. A podruhé těch 55 určitě nedám."

Nemyslíte si, že nám budou jednou smrky chybět?

Vždyť my nerozhodujeme o tom, co v lese bude. O tom rozhoduje příroda. Vždy, když se mě na to někdo zeptá, řeknu – já nepěstuji to, co chtějí pily, já pěstuji les. A jestli se někdo bude muset přizpůsobit, tak je to ten dřevozpracující průmysl. Trámy jsou stejně nejlepší jedlové. A jedlím se dnes už vlivem lepšího ovzduší daří dobře, zatímco v minulosti tomu tak nebylo.

Vraťme se ještě k těm dotacím. Uvádíte, že je třeba změnit dotační politiku.

Zemědělské dotace jsou klíčem ke změně velké krajiny. Existují nárokové zemědělské dotace. Hospodaříte, musíte splnit ne příliš náročná kritéria a dostanete poměrně vysokou částku. Jde o jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy, tzv. SAPS který znamená pět až šest tisíc korun na hektar. To ale vůbec zemědělce nemotivuje ke změně hospodaření. Tyto přímé platby považuje za velký problém v souvislosti s ochranou krajiny a biodiverzity i Evropský parlament, který by to rád změnil. Lobbistické tlaky některých členských států, mezi nimi i České republiky, jsou ale příliš velké. Chtějí maximum peněz do přímých plateb a žádné zastropování, které by právě mělo bránit tomu, aby byly velké firmy extrémně bohaté. Byl bych pro opačný způsob vyplácení dotací. Byl bych pro, aby v zemědělství pracovalo více lidí, aby se namísto velkých korporátů podporovali malí hospodáři, zemědělské rodinné farmy, a byl bych pro zastropování, které by spočívalo v tom, že například nad 500 hektarů už by byla dotace menší. To by měli starostové taky říkat. Že chtějí, aby hospodařili ve vesnici lidi, kteří jsou sami těmi ekonomickými subjekty. A ne maximálně traktoristy velkých firem. Venkov je primárně zemědělskou oblastí a lidí v ze-

mědělství pracuje velmi málo. Navíc to dnes funguje tak, že velké firmy si na všechno najmou specializované firmy, které jim pole osejí, pohnojí, postříkají, pak vám přijedou sklidit úrodu. Místní z toho nemají vůbec nic. Samosprávy by se měly snažit více podporovat malé místní hospodáře. Bez nich jim krajina uniká pod rukama a jsou do jisté míry doma jako cizinci.

Podobné je to asi v lesnictví…

Tam je to stejné. Chlapa s motorovou pilou, který bydlí v okolí lesa, abyste pohledala. Party se posunují po celé krajině, ale vůbec to nejsou místní. A souvisí to opět s místní zaměstnaností, která by se měla lépe podporovat. Jenomže polovina lesů je státních. A Lesy České republiky jsou jen organizační podnik. Vlastní práci vykonává úplně někdo jiný, tedy firmy, které se najímají. A pak jsou tady zase problémy s tendry, které s tím vším souvisí. Nezajímá je, jak to v konkrétní lokalitě vypadá, takže například v Jihomoravském kraji už mají letos vytěženo, letos prostě skončili, a že to tam žere kůrovec, je úplně jedno. Tak došlo na kalamitu na severní Moravě, která se pak vymkla a rozšířila do celé republiky. Vznikla přesně tím systémem zadávání externích zakázek, kdy lesníci napadené stromy nedokázali včas vytěžit, zpracovat. Ten

systém je neflexibilní. Což je mimo jiné jeden z důvodů, proč je u nás kůrovcová kalamita tak rozsáhlá. V sousedním Rakousku nebo Německu je taky. Ale menší. Protože tam v lesích pracuje spousta místních lidí. I tady by mohly hrát obrovskou roli municipality. Ale musí se snažit na centrální úrovni. Protože to všechno se neřídí z úrovní krajů nebo obcí, ale státu.

Takže, co na závěr vzkážete našim starostům?

Starosty nabádám k větší samostatnosti. Ať jednají co nejsvobodněji a tak, jak si myslí, že by to mělo být. Ať nepodléhají tomu, že ty věci tak musí být. Je to do jisté míry otázka nějakého rozhodnutí, statečnosti. Je třeba si rozmyslet, jak to v této oblasti vést. A protože všichni řeší jeden podobný problém, stálo by za to se v tomto směru více spojit. Starostové totiž mohou mít rozdílné názory na politiku. Problémy ale řeší velmi podobné.

Děkuji za rozhovor! **Marie Šuláková**

Přál bych si, aby stále více obcí cítilo, že jsou na svém území hospodáři, říká iniciátor projektu 1000 a 1 cesta pro krajinu

Alespoň 1000 zoraných polních cest má obnovit projekt 1000 a 1 cesta pro krajinu. Projekt má zefektivnit boj se suchem na obecní úrovni. Přesně před rokem jej ústy místostarosty Spáleného Poříčí Petra Čížka představilo Hnutí STAN. Jak se projektu po roce daří? Petr Čížek by byl nejraději, kdyby projekt pokračoval prostým předáváním zkušeností mezi obcemi. Protože příklady táhnou!

Petr Čížek, místostarosta Spáleného Poříčí

Zajímalo by mě, jak se kampaň podařilo nastartovat a jaký měla podle vašich informací ohlas?

Byl jsem velmi rád, že projekt hned po prvním představení oslovil řadu obcí. Už po prvních seminářích jsem zaznamenal velké ohlasy. Ptali se zastupitelé, starostové i lidé zajímající se o přírodu.

Připomeňme, v čem projekt spočívá?

Obnovit starou cestu znamená vrátit se ke zkušenostem našich předků. Cesty vznikaly v průběhu staletí, vedly často po vrstevnici a dnes tak přirozeně rozdělí velká pole a vnesou do nich přírodní prvek – stromy, keře, jež působí významně protierozně. Jednoduše zatravněná stará cesta navíc nabízí lidem nové pohledy na krajinu, nový zážitek, kdy jdou např. po cestě, po níž třeba chodily jejich prababičky do školy, než byla cesta v 50. letech minulého století rozorána.

Kolik obcí se zapojilo? A povedlo se oslovit obce napříč celou republikou?

Už na podzim loňského roku se do zatravňování cest a výsadeb zapojilo 155 obcí. A podle dotazů, které mi přicházejí, zájem trvá. Dovolím si odkázat na odkaz na stránkách STAN, kde zájemci najdou doporučení a zkušenosti a mohou se spojit s těmi, kteří podobný projekt realizovali.

Chystáte v kampani něco nového? Jak hodláte pokračovat?

Přál bych si, aby stále více obcí cítilo, že jsou na svém území hospodáři. Aby se nenechali ubít běžnou operativou a rostoucím papírováním, ale aby přemýšleli nad tím, jakou krajinu předají svým nástupcům. Aby si zastupitelstva řekla – Máme obecní pozemky, mohli bychom zatravnit louky podél potoka. Tady to místo je zamokřené. Co kdybychom ho rozšířili a vytvořili rybníček nebo mokřad? Svažité pole by bylo dobré rozdělit obnovením polní cesty a podél ní bychom mohli vysázet ovocné stromy. V obecním lese bychom mohli svést vodu z příkopů do porostů, aby tak rychle neodtekla. Měli bychom vyčistit obecní rybník. Někde bychom mohli vytvořit vsakovací rýhy. Dešťová voda neodteče tak rychle a posílí podzemní vody a to je dobré pro studny a vrty. A aby ty nápady nebyly náhodné, mohli bychom si nechat zpracovat územní studii krajiny, krajinný plán, který řekne, co udělat proti suchu a erozi. Až budeme zpracovávat územní plán nebo pozemkové úpravy, bude se nám ten dokument hodit. Takový krajinný plán nestárne, protože vychází z reliéfu terénu, z geologie území, z hydrologie, ale i ze starých map, čili z moudrosti těch před námi.

Práce v krajině je na desetiletí. Byl bych nejraději, kdyby tento projekt pokračoval prostým předáváním zkušeností mezi obcemi. Příklady táhnou. Abychom výměně zkušeností pomohli, chystáme se představit ty nejzajímavější realizované projekty.

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Více o projektu najdete na webu stanprotisuchu.cz. Pokud se chce i vaše obec zapojit do projektu a obnovit staré polní cesty, napište na e-mail 1001cest@stan.cz.

Nejlepší zpravodaj mají obec Velatice a město Třinec

Obec Velatice v Jihomoravském kraji a město Třinec vyhrály soutěž O nejlepší obecní a městský zpravodaj 2019, jejímž spoluvyhlašovatelem je i Sdružení místních samospráv ČR. Do devátého ročníku klání přihlásily obce a města z celé ČR 331 zpravodajů, z toho 37 elektronicky. Porota vybírala také nejlepší zpravodaj mikroregionů, svazků obcí a místních akčních skupin, kterých obdržela celkem 17, a také nejlepší rubriku či nejlépe zpracované téma.

U přihlášených městských zpravodajů zabodovalo **město Nymburk**, které získalo druhé místo, a **Kutná Hora**, jež se umístila na třetí příčce. Z obecních zpravodajů vybrala porota jako druhý nejlepší **zpravodaj obce Jistebník** v Moravskoslezském kraji a jako třetí **zpravodaj obce Zlechov** ve Zlínském kraji. V kategorii Zpravodaj mikroregionů, svazků obcí a místních akčních skupin vyhrála soutěž **MAS Podlipansko**, která působí v části území Středočeského kraje.

Úkolem pětičlenné poroty, ve které zasedají zástupci vyhlašovatelů, bylo zhodnotit došlé zpravodaje po stránce obsahové pestrosti, kvality textů, grafiky, hodnotitelé berou v potaz i celkový dojem zpravodaje. Předsedou poroty je Pavel Šaradín z Katedry politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého (KPES FF UP) v Olomouci, místopředsedkyní Marie Šuláková, publicistka a šéfredaktorka zpravodaje SMSKA. Dalšími hodnotiteli jsou Helena Sedláčková, lektorka a bývalá pracovnice informačního centra Masarykova onkologického ústavu, Karel Páral, novinář a pedagog katedry žurnalistiky FF UP v Olomouci a Josef Kořenek, kulturní pracovník a organizátor Dnů lidí dobré vůle.

Soutěž každoročně vyhlašuje Katedra politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého (KPES FF UP) v Olomouci, Civipolis o.p.s., Unives.eu a Angelus Aureus o.p.s. u příležitosti svátku slovanských věrozvěstů a Dnů lidí dobré vůle na Velehradě. *„Vyhlášení výsledků soutěže se mělo uskutečnit tradičně 4. července na Velehradě. Vzhledem k omezením souvisejícím s jarní epidemií koronaviru jej ale přesouváme na 5. listopadu do Ostravy, kde se uskuteční konference SMS ČR. Všechny oceněné budeme včas informovat,“* upřesnila Marie Šuláková.

Během prázdnin se na webových stránkách civipolis.cz a zejména na facebooku https://www.facebook.com/civipolis.cz/ objeví zdůvodnění pořadí prvních deseti nejlepších zpravodajů v každé kategorii a komentáře k nim. *„Kategorii nejlepší příspěvek/rubrika/téma vyhlásíme až 5. listopadu. Většinu nominovaných příspěvků zveřejníme na Facebooku a pokud budete chtít, okomentujte je. Velmi se těšíme na vaše názory,“* dodal předseda poroty Pavel Šaradín.

Středočeské a olomoucké sdružení má nové krajské manažery. Představujeme vám je!

Středočeský kraj: Michal Hinda

Ve Sdružení místních samospráv České republiky pracuji již delší dobu jako pověřenec pro ochranu osobních údajů, a tudíž mě mnozí z vás už mohou znát. Jakkoliv se to může zdát na první pohled paradoxní, sám žiji v hlavním městě. K českému venkovu mám však velice blízko nejen profesně, ale také osobně. Práce ve sdružení je smysluplná. Velmi si cením práce starostek a starostů, kteří se dennodenně starají o svoji obec. SMS ČR poskytuje svým členům nespočet benefitů, které starostkám a starostům nezřídka pomohou. Pozici manažera tak vnímám jako prodlouženou ruku našeho sdružení, která je v bezprostředním kontaktu se členy a pomáhá tak konkrétním členům s řešením konkrétních problémů. Jelikož ve Středočeském kraji působíme dva krajští manažeři, tedy já a Martina Jiříková, kraj máme rozdělený podle okresů. Já mám na starosti region Mladé Boleslavi, Mělníku, Kladna, Rakovníku, Berouna a Prahy-Západ.

Olomoucký kraj: Pavel Hradil

Pocházím z vesnice a celý život také žiji na vesnici. Již více než deset let jsem obyvatelem obce Veselíčko, která se nachází na úpatí Oderských hor na západ od Lipníku nad Bečvou. Celý život se rád zapojuji do činnosti spolků a venkovských aktivit, a to jak sportovních, tak i kulturních. Dlouhodobě jsem členem mysliveckého spolku. Zde se věnuji převážně aktivitám kladoucím důraz na aktivní přístup k péči o krajinu, její adaptaci na změny klimatu a omezení dopadů intenzivních činností člověka na živočichy v přírodě. Již dva roky pracuji jako pověřenec pro ochranu osobních údajů pro SMS-služby s.r.o., takže jako manažer nepřicházím do úplně neznámého prostředí. Jsem si vědom toho, že v SMS ČR půjde o různorodou práci s lidmi, kteří mají bohaté životní zkušenosti s vedením samospráv a dokáží neustále přijímat nové výzvy. Pevně věřím, že právě v těchto situacích jim budu jako manažer nápomocný.

Pracovní skupiny SMS ČR a SMO ČR probraly aktuální témata školství

Strategii vzdělávací politiky do roku 2030 z pohledu nejen škol, ale také zřizovatelů probrali na společném jednání ve čtvrtek 16. července členové Pracovní skupiny SMS ČR a Školské komise Svazu měst a obcí ČR. K otázce Středního článku vydají zástupci samospráv, které jsou zřizovateli základních a mateřských škol, v nejbližší době společné stanovisko. Na programu jednání byla také další aktuální témata školství, jako jsou dětské skupiny ve školkách, odměňování pedagogických, ale především nepedagogických pracovníků a samozřejmě výměna zkušeností z praxe. **red**

SMS-služby s.r.o. nabízejí samosprávám a jimi zřizovaným školám mnohem víc než jen službu pověřence pro ochranu osobních údajů. Členským obcím Sdružení místních samospráv ČR umíme poradit v oblasti dotací a veřejných zakázek, také s vypořádáním autorských práv nebo se strategickým plánováním. Pro školy, kterým poskytujeme službu pověřence, vydáváme newsletter Škola v právu a zajišťujeme bezplatnou právní poradnu. Na tomto místě najdete aktuální informace o naší činnosti. Tak nezapomeňte, SMS-služby s.r.o jsou tu pro vás a vaše školy!

Směrnice. Víte, proč je dobré mít pravidla pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu?

Jednou z velkých odpovědností veřejné správy je hospodaření s veřejnými penězi. Obce, případně jimi zřízené organizace, mohou kupovat zboží, služby či objednávat stavební práce. V těchto situacích pak vystupují jako zadavatelé veřejné zakázky, na které musí obec, případně obcí zřízená organizace, vybrat dodavatele na základě veřejného zadávacího řízení. A to pokud jejich předpokládaná hodnota dosáhne dvou milionů korun bez DPH na dodávky nebo služby a šest milionů bez DPH na stavební práce. Předpokládaná hodnota veřejné zakázky musí zahrnovat všechna plnění, která tvoří jeden funkční celek a jsou zadávána v časové souvislosti.

Pokud veřejná zakázka nedosáhne výše uvedených limitů, jde o tzv. zakázku malého rozsahu a zadavatel nemusí postupovat podle pravidel zadávacích řízení upravených v ZZVZ. Podle čeho se tedy řídit? Užitečným pomocníkem může být právě interní předpis ve formě směrnice pro zadávání VZMR. Pojďme se ale ještě krátce zastavit u ZZVZ. Přece jen jsou v § 6 uvedeny zásady, které musíme respektovat i u VZMR.

Jedná se o:
- zásadu transparentnosti
- zásadu rovného zacházení
- zásadu zákazu diskriminace
- zásadu přiměřenosti.

Právě principy těchto zásad může účinně řešit směrnice pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu (dále jen VZMR). První zásada označuje stav, kdy zadavatel musí předem jasně stanovit kritéria výběru. Měl by postupovat tak, aby nevznikla pochybnost o objektivním výběru vítězné nabídky. Zásada rovného zacházení znamená povinnost zadavatele stanovit stejné startovní podmínky všem potenciálním dodavatelům, tedy stejnou možnost přístupu k zakázce a možnost úspěchu ve výběrovém řízení. Třetí zásada dle § 6 stanovuje zákaz diskriminace, což v praxi znamená povinnost zadavatele neznevýhodňovat některého z účastníků řízení oproti jiným, například uvedením dodatečných informací jen a právě jednomu účastníku řízení. Poslední zásada vyjadřuje povinnost zadavatele nastavit parametry ZŘ tak, aby byly přiměřené charakteru či předmětu veřejné zakázky. Konkrétně jde o přiměřené požadavky na kvalifikaci, přiměřené zadávací podmínky a lhůty, smluvní pokuty atd.

Jak je ale patrné, jde spíše o obecné zákonné principy, a tak se otevírá prostor pro tvorbu vlastních interních předpisů. Vnitřní směrnice pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu může zadavateli přinést ulehčení postupů prostřednictvím jejich sjednocení. Znalost směrnice na druhé straně umožní zájemci o veřejnou zakázku předvídat, jakými procesy bude jeho nabídka procházet nebo podle jakých kritérií se bude hodnotit. Kromě zvýšené otevřenosti úřadu a jeho postupů jde tedy i o právě onu zmiňovanou transparentnost a čitelnost vůči případným dodavatelům. **Z praxe se také ukazuje, že jde o dobrý nástroj při obhajobě vybírání zhotovitelů v rámci transparentnosti v očích opozice a celkově široké veřejnosti. A Sdružení místních samospráv ČR právě vzor kvalitní směrnice připravilo. Pro členské obce je volně ke stažení na webových stránkách SMS ČR.**

Zcela otevřeně je však třeba říci – než špatnou či zastaralou směrnici, raději žádnou. Pokud ve vaší obci platí obecný dlouhodobý konsensus na postupech při výběru zhotovitele a jde skutečně o efektivní a transparentní postup, směrnice nemusí být přijata a je to také v pořádku. Stejně tak někde může být negativně vnímáno ono závazné řízení se dle pravidel přijaté směrnice. Vždy je to otázka přístupu k dané problematice a nahlížení na otázku transparentnosti průběhu zadávacího řízení.

Kromě přístupné dokumentace včetně vzorové směrnice pro zadávání VZMR umí SMS ČR pomoci i s kompletní administrací veřejných zakázek. **Více informací vám rádi poskytneme na e-mailové adrese verejnezakazky@sms-sluzby.cz.**

Jan Mudra
administrátor veřejných zakázek,
jan.mudra@sms-sluzby.cz

Autorská práva jednoduše. Jak moc jednoduše?

Vypořádat autorská práva je pro řadu starostů, spolků či příspěvkových organizací obcí noční můra. SMS ČR proto ve spolupráci s kolektivními správci spustilo začátkem roku projekt Autorská práva jednoduše. Má pomoci samosprávám, spolkům a příspěvkovým organizacím vypořádat se s autorskými právy snadno a bez problémů. Systém je paušální. Díky němu můžete jednorázově pokrýt platby za autorské poplatky na celý rok.

Při uplatnění licencí je třeba pamatovat na několik zásadních kroků, které je nutné dodržet ve vztahu ke kolektivním správcům. Kvůli případným kontrolám je důležité zejména zavčasu zadávat údaje o naplánované akci a nahrát playlist. Při plánování akcí s živou hudbou má pořadatel povinnost nahlásit jejich seznam pro daný kalendářní rok do 31. ledna daného roku do autorskoprávního modulu AGIS. Pokud do 31. ledna nezná datum konání akce s živou hudbou (nebo byla-li licence zakoupena až po 31. lednu), má povinnost nahlásit tuto akci nejpozději 10 dnů před dnem konání a rovněž doplnit veškeré povinné údaje o akci. U akcí s reprodukovanou hudbou stačí akci nahlásit vždy nejpozději 10 dnů před dnem konání a doplnit veškeré povinné údaje o akci. Při akcích s živou hudbou má pořadatel dále povinnost nejpozději do 15 dnů po konání akce nahrát playlist.

Stejně jako v předešlých případech se postupuje v případě licencí na akci s živou hudbou velkého rozsahu, s reprodukovanou hudbou velkého rozsahu, s živou a reprodukovanou hudbou velkého rozsahu, na sportovní akci, pouť a trhy. U licencí zakoupených na obchod/poštu a na restauraci/klubovnu je třeba vyplnit pouze povinné údaje (název provozovny a informace o provozovateli). Při zakoupení licence na místní rozhlas není třeba vyplňovat žádné údaje.

Podrobnosti o projektu najdete na webových stránkách SMS ČR pod odkazem http://www.smscr.cz/autorskaprava. V případě jakýchkoliv nejasností nás můžete kontaktovat na e-mailové adrese autorskaprava@sms-sluzby.cz, případně na telefonním čísle 732 633 384.

Jakub Iran, koordinátor projektu

Jak může obec blahopřát jubilantům a vítat nové občánky? A co na to GDPR?

Oceňování životních událostí v obci! Kdo by si uměl představit společenský život na venkově bez vítání občánků či blahopřání jubilantům? K tomu, aby se na obci vědělo, kdy a kdo takové jubileum slaví, využívaly dříve samosprávy různé evidence, které původně sloužily pro jiné účely, například jako volební seznamy. To ale jen do doby, než se zaměřila větší pozornost na ochranu osobních údajů. Od těch časů už není možné použít údaje k jiným účelům, než k jakým mají sloužit. A došlo k doplnění zákona o obcích o výslovné zmocnění. Jak tedy daná problematika v současnosti vypadá?

Oceňování občanů a zákon o obcích

Od 1. července 2016 se v zákonu o obcích (obecní zřízení) objevila možnost ocenění významných životních událostí občanů obce. V Hlavě II, jež se věnuje samostatné působnosti, explicitně § 36a zmiňuje, že *obec může ocenit významné životní události svých občanů*. Dále však obecní zřízení možnosti ocenění nikterak nerozvádí. Pojetí samotného ocenění jsou často rozdílná. Nejen jejich způsobem, ale také rozsahem zpracovávaných osobních údajů. Před samotným oceněním životních událostí občanů je samozřejmě nutné získat o jubilantech osobní údaje.

Lze si opatřit osobní údaje z evidence obyvatel nebo si pro ně musíme přímo k občanům?

Uvedené ustanovení § 36a představuje dostatečný právní titul pro to, aby si obec pro účel ocenění významných životních událostí svých občanů sáhla do evidence obyvatel (potvrzuje to i vyjádření Úřadu pro ochranu osobních údajů z roku 2016). Oporu najdeme zejména v § 5 odstavce 3 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech: *„…obec a obecní úřad je uživatelem údajů o obyvatelích… údaje, jichž je uživatelem, může obec a obecní úřad využívat, jen jsou-li nezbytné pro výkon jejich působnosti.“* Určité omezení stanoví obecní zřízení v §149a odstavci 4: *„…z údajů… lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.“* Platí tedy, že **osobní údaje nezbytné pro plnění úkolu** – konkrétně ocenění významných životních událostí občanů obce – **lze získat z evidence obyvatel**. Získání osobních údajů je však podmíněno přiměřeností rozsahu těchto osobních údajů. Pro účel ocenění životních událostí tak lze z evidence obyvatel získat pouze následující osobní údaje: **jméno, příjmení, datum narození, adresu trvalého pobytu**. V případě nezletilých lze získat i **adresu trvalého pobytu zákonných zástupců**.

Jak může obec jubilanty ocenit?

Mezi nejčastější způsoby ocenění jubilantů patří zejména osobní blahopřání, vyhlášení jubilantů rozhlasem, ocenění v místním zpravodaji a ocenění na webových stránkách obce. Všechny tyto možnosti jsou přípustné, řídí se však určitými pravidly. V případě osobního blahopřání zástupců obce nás ochrana osobních údajů prakticky nelimituje. Jiná situace však nastává v případě, že by obec jubilanta veřejně ocenila v rozhlase, místním periodiku či na webových stránkách obce. Úřad pro ochranu osobních údajů považuje za přípustné, jestliže obec v rozhlase, místním tisku, či na webu zveřejní **pouze jména a příjmení** bez dalších osobních údajů. Možná je například následující textace: *„V měsíci květnu oslaví životní jubileum…“*. Pokud jsme si na základě osobní znalosti jisti, že jubilant/ka souhlasí a bude potěšen/a podrobnějším údajem, bylo by ještě přijatelné např. sdělení *„V květnu oslaví krásných 90 let…“*. Takovéto zveřejnění pak není zpracováním osobních údajů.

Když potřebujete souhlas se zpracováním osobních údajů?

V případě, že chce obec zveřejnit osobní údaje širšího rozsahu, z nichž budou v dané obci jubilanti určitelní, nezbývá než pro zákonnost zpracování získat jejich **souhlas se zpracováním osobních údajů** (článek 6 obecného nařízení). Souhlas musí být svobodný, klidně ústní, telefonický, postačí poznámka do seznamu. V případě obavy, že by mohlo dojít ke sporu a bylo by nutné souhlas doložit, doporučuje se obstarat jej písemně, což může být i formou SMS zprávy nebo e-mailu.

Fotky a videa na webu či ve zpravodaji? Co s tím?

Častou variantou je, že z osobního blahopřání (např. vítání dětí, svatby) pořídí obec foto či video a pak je prezentuje na webu, ve zpravodaji, na nástěnce. Pokud s těmito příležitostně pořízenými fotografiemi nepublikuje obec příliš podrobné údaje přesahující jméno, příjmení a případně další, nikoli systematicky přiřazovaný údaj (např. datum narození), opět ještě nepůjde o zpracování osobních údajů (srov. Stanovisko ÚOOÚ 12/2012). Věc probíhá jen podle občanského zákoníku (§ 84) a platí, že pokud fotografovaný fotografování *„svolil“* (např. kývnutím, úsměvem do objektivu, nastavením se k fotografovi – nezaměňovat za *„souhlas“*), pak tím dal i svolení k *„rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat“* (§ 85). Fotky tedy nemůžete použít například do propagační brožury cestovního ruchu.

Nejčastější pochybení při zpracovávání osobních údajů v rámci oceňování jubilantů

Oceňování jubilantů, například vítání občánků, je agenda, při které dochází ke zpracování osobních údajů. Proto na toto zpracování dopadají požadavky obecného nařízení. Mezi nejčastější nešvary patří tyto tři:

- Členové příslušné komise (sbor pro občanské záležitosti, případně kulturní a sociální komise) nejsou poučeni o mlčenlivosti.
- Jako při každém jiném zpracování je i v tomto případě třeba dostatečně zabezpečit zpracovávané osobní údaje. Častým jevem, který tuto zásadu porušuje, jsou vyvěšené seznamy jubilantů na veřejně dostupných místech (např. nástěnka v kanceláři starosty). Důrazně doporučujeme takto vytištěné seznamy nemít na veřejně dostupných místech.
- Třetím nejčastějším pochybením je překročení doby uchování těchto seznamů. Jelikož seznamy slouží pouze jako podklad pro blahopřání (vítání) v daném roce, jejich likvidace by měla probíhat vždy krátce po akci (např. seznamy dětí z vítání) nebo například na konci kalendářního roku (seznamy jubilantů). Likvidace by tedy měla proběhnout po uplynutí účelu existence tohoto seznamu.

Oceňujte! Ale také respektujte přání občanů

Oceňování významných životních jubileí občanů nic nebrání. Osobní údaje lze dokonce získat z evidence obyvatel. Určité omezení však nastává v případě, že by obec chtěla jubilanty ocenit zveřejněním v nějakém sdělovacím prostředku, tedy v místním rozhlase, místním zpravodaji či na svých webových stránkách. Nade vše výše zmíněné se však staví zejména vůle občana. Obec by to měla brát v potaz a v případě, že si občan veřejné blahopřání nepřeje, měla by to respektovat.

Michal Hinda
pověřenec pro ochranu osobních údajů,
michal.hinda@sms-sluzby.cz

Střípky z dotační poradny aneb obce se ptají a my odpovídáme

Dotaz:

Rádi bychom v naší obci, která má 764 obyvatel, provedli opravu místní komunikace. Existují na tento záměr nějaké dotační zdroje?

Odpověď:

Projekty zaměřené na obnovu místních komunikací v obcích do 3000 obyvatel mohou být podpořeny z programu Podpora obnovy a rozvoje venkova, oblast podpory A – Podpora obnovy místních komunikací. Obec však musí mít zpracovaný pasport místních komunikací podle § 5 vyhlášky č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích, a zastupitelstvem schválený strategický rozvojový dokument.

Dotaci lze konkrétně použít na:

- všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic, odpočívky, přidružené a přídatné pruhy, parkovací zálivy včetně zastávkových pruhů linkové osobní dopravy;
- místní komunikace vedené na mostních objektech (nadjezdy), včetně těchto objektů;
- napojení místní komunikace na příslušnou pozemní komunikaci.

Pokud jsou nedílnou součástí obnovy dané místní komunikace, lze dotaci využít také na:

- obnovu kanalizace, včetně úprav k odvádění vody (jen tehdy, slouží-li výlučně k odvádění povrchových vod z této komunikace);
- obnovu propustků, ostatních povrchových odvodňovacích zařízení, galérií, opěrných, zárubní, obkladních a parapetních zdí, taras, násypů a svahů, dělicích pásů, příkopů.

Dotace je poskytována až do výše 70 procent skutečně vynaložených uznatelných nákladů akce. Dolní limit dotace na jednu akci činí 500 tisíc korun, horní limit 5 milionů korun.

Dotaz:

Rádi bychom našim dobrovolným hasičům kategorie V pořídili novou dodávku. Existují na tento záměr nějaké dotační zdroje?

Odpověď:

Pořízení nového dopravního automobilu podporuje Ministerstvo vnitra prostřednictvím generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky v rámci dotačního programu Účelové investiční dotace pro jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí. Dotační program je určen jednotkám požární ochrany zařazených v kategorii JPO II, JPO III nebo JPO V. Dotace se poskytuje na pořízení nového dopravního automobilu vyrobeného na podvozku kategorie 1 pro městský provoz nebo kategorie 2 pro smíšený provoz, s celkovou hmotností nepřesahující 3500 kg, v provedení základním a s kabinou osádky se sedadly pro nejméně 8 osob. Dotace může dosáhnout až 70 procent nákladů akce, maximálně však 450 tisíc korun. Některé kraje podporují dofinancování pořízení dopravního automobilu prostřednictvím svých dotačních titulů.

Dotační specialisté Luděk Beneš & Ondřej Štach, dotace@smscr.cz

Co se děje u nás v kraji?

aktuality – články – pozvánky – projekty – rozhovory

Milí čtenáři. V tomto seriálu postupně představují předsedové krajských Sdružení místních samospráv ČR témata, která momentálně pálí samosprávy v jejich regionech.

Středočeský kraj

Volný pohyb psů ve vsi? Velký problém pro malé obce

Odchyt volně pobíhajících psů je pro malé obce velký problém. Stresované zvíře je mnohdy životu nebezpečné, přitom je třeba jednat rychle. Zásahu profesionálů se však nikdo nedočká. Se zvířetem si totiž musí poradit přímo obec. Bojují s tím všude. I ve Středočeském kraji, jak potvrzuje předseda krajského SMS ČR a starosta Kamýku nad Vltavou Petr Halada.

O co jde?

Ztracená zvířata patří podle aktuálního znění občanského zákoníku do péče obce nebo města. Obec má povinnost se o opuštěná a ztracená zvířata postarat, má tedy hradit i náklady spojené s péčí o ně a umístění do útulku. Další zásadní změnu přináší novelizace pro majitele psů v § 1059 občanského zákoníku odstavec 1,2, který výrazně zkracuje lhůty pro nabytí vlastnického práva pro nálezce, respektive útulky: *„Je-li nalezeno zvíře zjevně určené k zájmovému chovu a nepřihlásí-li se o ně nikdo do dvou měsíců od vyhlášení nálezu, nabude k němu nálezce vlastnické právo. Prohlásí-li nálezce, že zvíře nabýt nechce, a svěří-li obec zvíře neodvolatelně osobě, která provozuje útulek pro zvířata, může tato osoba se zvířetem volně nakládat, pokud se o ně nikdo nepřihlásí do čtyř měsíců ode dne, kdy jí bylo zvíře svěřeno. Byl-li nález vyhlášen až po předání zvířete, počne lhůta běžet od vyhlášení nálezu.“* Pozoruhodné je rozdílné právní postavení dvou subjektů. Pokud pes zůstane u nálezce, musí ho původní majitel dohledat a přihlásit se o něj do dvou měsíců. Skončí-li pes v útulku, má na to dobu dvojnásobnou. Nálezce nabývá vlastnické právo, útulek oprávnění se zvířetem volně nakládat.

Jaká je aktuální situace?

Obce nejsou na nic takového připravené. Zvířata chytají přímo starostové či zastupitelé, o nějakém školení nebo výcviku nemůže být řeč. Starostům v okolí Kutné Hory se snaží vypomoci alespoň částečně městská policie. Ta však není vždy k dispozici, a když je, může zasáhnout pouze se svolením kutnohorské radnice. Dochází tudíž opakovaně ke kuriózním situacím, kdy starosta běží odchytit zvíře sám a mnohdy si je ještě musí po nějaký čas nechat doma. Problémem je obsazenost útulků a jejich nedostatečné zasíťování v kraji, nedostatek kvalifikovaných pracovníků na odchyt psů a v neposlední řadě vysoké finanční náklady na přijetí psa do útulku. Pro představu – roční náklady na profesionální odchyty například tří psů a jejich umístění do útulku se v obci do 1000 obyvatel mohou průměrně pohybovat kolem 15 tisíc korun za rok.

Co dál?

K dohledání majitele někdy pomohou webové servery, jako je www.psidetektiv.cz či facebook. V praxi se ale často stává, že kvůli finančním nákladům za útulek odhánějí zástupci obce zvíře na jiný katastr. Návrh řešení by byl v možné krajské finanční podpoře pro obce, které musí řešit odchyt psů více jak dvakrát za rok. Pomoci by mohlo i zřízení útulku v rámci DSO, který by byl financován obcemi a krajem.

Předsednictvo SMS ČR probralo aktuality i plány na příští půlrok

O kompenzačním bonusu, stavebním zákonu či odpadovém hospodářství si členové předsednictva SMS ČR povídali ve středu 10. června přes skype. Při svém netradičním setkání na dálku si sdělili novinky z jednání rady SMS ČR, krajského zastupitelstva, probrali rovněž plán akcí pro členské obce. Ty se ve druhé polovině roku mohou těšit na několik zasedání krajského předsednictva, semináře k problematice stavebního zákona, ale i k financování regionálního školství. V plánu je také setkání s lídry na post hejtmana Středočeského kraje. Samosprávy mohou očekávat pozvánky, které jim přijdou do e-mailových schránek.

Martina Jiříková

Školení (nejen) pro středočeské starosty proběhla na jedničku!

Dvojici seminářů uspořádala středočeská organizace SMS ČR ve spolupráci se SMS-služby s.r.o. V úterý 23. června se na pražském magistrátu zástupci samospráv dozvěděli více např. o tom, jak správně s komunitou projednat strategický plán a jaké jsou aktuální možnosti obcí v oblasti dotací. Starostové se seznámili i s tím, jak správně postupovat při zadávání veřejných zakázek. Na úspěšnou akci navázalo 16. července na témže místě školení o webových stránkách, které proběhlo pod taktovkou nového krajského manažera Michala Hindy. Tentokrát na seminář k nezvyklému, ale velmi aktuálnímu tématu zavítali představitelé samospráv z celé republiky.

Martina Jiříková

Zlínský kraj

O budoucí přehradě a dalších opatřeních k zadržování vody v krajině se jednalo ve Vlachovicích

Postupující sucho, nedostatky v zásobování obyvatel pitnou vodou a zpožďující se realizace potřebných opatření, a především pak výstavba vodního díla Vlachovice i realizace dalších nezbytných kroků, která povedou k udržení vody v krajině – to byla hlavní témata jednání hejtmana Jiřího Čunka a náměstka hejtmana Josefa Zichy se senátorem a předsedou Stálé komise Voda – Sucho Jiřím Burianem a se starosty obcí z Vlachovicka. Jednání se uskutečnilo 15. června.

„Jednali jsme se zástupci místních samospráv o tom, jak je projekt vodní dílo Vlachovice připraven k realizaci, o zkušenostech starostů obcí dotčených projektem, o dopadech na majetky obcí a občanů z pohledu jak realizace samotné nádrže, tak také dalších návazných staveb. Šlo nám rovněž o zmapování priorit obyvatel Vlachovicka s ohledem na jejich konkrétní zkušenosti se suchem v posledních letech,“ informoval hejtman Jiří Čunek.

Jednání, které se konalo nejprve v sídle kraje a potom přímo na místě budoucí přehrady, potvrdilo shodu ve stanoviscích k realizaci vodního díla mezi obcemi a Zlínským krajem. *„Kromě Vlachovické přehrady, která má*

zásobovat Zlínsko a Uherskohradišťsko pitnou vodou, jsme také diskutovali o dalších opatřeních, která toto dílo doprovází a týkají se přírodě blízké péči, jako jsou například rybníky, tůně, mokřady nebo retenční nádrže. Chceme použít císařské otisky z poloviny 19. století pro srovnání se současným a nově požadovaným stavem, abychom zjistili potenciál krajiny a vytvořili takzvaný generel lokalit akumulace povrchových vod,“ přiblížil člen krajského předsednictva SMS ČR Zlínského kraje a starosta jedné z dotčených obcí Vysoké Pole Josef Zicha s tím, že navržená opatření budou společně projednávána s Lesy ČR, Povodím Moravy, VaK, velkými zemědělci a dalšími subjekty. Účastníci setkání se shodli, že nádrž Vlachovice je nejen regionální prioritou, ale i klíčovým pilotním projektem celého generelu.

„Poznatky z jednání budou podkladem pro senátní seminář, který se pro starosty obcí dotčených projekty generelu a představitele ministerstev zemědělství a životního prostředí uskuteční 24. září,“ sdělil senátor Jiří Burian. Krajská manažerka SMS ČR Renata Štachová připomněla, že krajské předsednictvo podporuje projekty zaměřené na zadržování vody v krajině, a to jak regionální, tak obecní, mezi něž patří například retenční nádrže, domácí čistírny odpadních vod a podobně.

RŠ

Jihomoravský kraj

Nejlépe opravenou kulturní památku má v Jihomoravském kraji Vranov nad Dyjí

Unikátní 13. ročník krajské soutěže o nejlépe opravenou kulturní památku vyhrál městys Vranov nad Dyjí, který je dlouholetým členem SMS ČR. V kategorii drobných staveb zabodoval s opraveným karnerem (rotundou) sv. Ondřeje v areálu kostela Nanebevzetí panny Marie.

„Kulturně historická hodnota karneru je mimořádná, protože se jedná o stavbu z doby před rokem 1259,“ přiblížil starosta městyse Lubomír Vedra. Ten také uvedl, že v rámci první etapy v roce 2018 došlo na výměnu krovů a latí, výměnu krytiny z bobrovek a opravu jehlancovité věžičky. V druhé etapě, která se realizovala vloni, dostala památka novou fasádu, restaurovala se nástěnná malba Veroničiny roušky, schody, zábradlí a mříže. Zároveň se zpřístupnila kostnice, v níž jsou ukryty lidské ostatky.

Rotunda před a po rekonstrukci

Soutěž vyhlašuje Jihomoravský kraj. O pořadí rozhoduje komise složená z řad odborníků. Do hlasování se však může zapojovat i veřejnost zasílán ím SMS zpráv. V kategorii drobných staveb mohou soutěžit kapličky, zvoničky, boží muka a jiné prvky lidového stavitelství. **Lenka Matějová**

Zapište si do diářů! Krajské shromáždění zaměřené na zemědělství a ekologii se koná 15. září

Krajské shromáždění SMS ČR v Jihomoravském kraji se koná 15. září ve Zbraslavi u Brna. Na programu budou přednášky a navazující diskuze k ekologickým a zemědělským tématům, jako je kompostování a využití kompostu či veřejná zeleň v obci. O odpovědném nakládání s vodami přijde promluvit zástupce Jihomoravského kraje, kterým je vedoucí odboru životního prostředí František Havíř. *„Těšíme se na vaši účast! Bližší informace k přihlášení zašleme,“* vzkazuje manažerka SMS ČR Lenka Matějová. **LM**

Královéhradecký kraj

Krajské SMS ČR uzavřelo s krajem memorandum o spolupráci

Měsíc červen byl pro krajské SMS ČR významný. Na základě dlouholeté spolupráce s Královéhradeckým krajem se podařilo uzavřít oficiální memorandum.

SMS ČR a Královéhradecký kraj se společně zavázali, že budou zohledňovat potřeby obcí a měst tak, aby došlo k provázání obou úrovní veřejné správy. Budou se nadále snažit a usilovat o nastavení efektivní spolupráce v zájmu rozvoje venkova. SMS ČR bude předávat kraji poznatky a informace, které získává od svých členských obcí a měst tak, aby mohlo například dojít k přizpůsobení dotačních programů. *„Věřím, že memorandum je cesta k systematické spolupráci v oblasti výkonu moderní a efektivní veřejné správy v duchu zájmů venkova a místní samosprávy,“* řekl předseda krajského sdružení Zdeněk Drašnar. **Helena Kuthanová**

Předseda krajského SMS ČR Zdeněk Drašnar při podpisu memoranda o spolupráci s Královéhradeckým krajem.

Moravskoslezský kraj

SMS ČR a SPOV ČR chtějí společně pomoci k lepší obslužnosti, dopravě a službám

Na lepší spolupráci zejména v oblastech zajištění obslužnosti venkova, dopravy a služeb se domluvilo SMS ČR se SPOV ČR v Moravskoslezském kraji. Dohodli se tak ústy předsedkyně krajského sdružení Regíny Vřeské a předsedy krajského spolku Rostislava Kožušníka na členské schůzi Spolku pro obnovu venkova, která se konala 18. června. *„Oba spolky mají v mnoha směrech stejný cíl. Tím hlavním je pomáhat menším obcím. Je zbytečné, aby stejné problémy obcí řešil každý spolek sám,“* vysvětlila důvody nové spolupráce Regína Vřeská, podle níž teď bude možné rychleji a efektivněji dosáhnout na řešení. Předsedkyně krajského sdružení prezentovala účastníkům také aktuální informace z dění SMS ČR. Představila rovněž služby, možnosti a výhody členství spolu s plány do budoucna. **Daniel Stuchlík**

Ústecký kraj

Železnice stále hlavním krajským tématem!

Každá z mnoha českých obcí má své specifické problémy a výzvy. V rámci Ústeckého kraje se ale mnohé obce shodují na potřebě zprovoznění často chátrajících železničních tratí. Jednou z takových je i tzv. „Kozí dráha“, která byla mj. předmětem schůzky zástupců krajské organizace s vedením obce Proboštov na Teplicku. Čekání na zprovoznění trati trápí i další členské obce SMS ČR – Novosedlice, Chlumec, Telnici nebo Libouchec. Není zatím jasné, zda se tuto dráhu podaří zprovoznit, podobně jako se to povedlo u železnice vedoucí Opárenským údolím z Lovosic do Teplic. V současné době se například vyčíslují potřebné náklady.

Největší aktivita se ale v posledních měsících a týdnech odehrává v okolí Moldavy, kde už schází zase méně k tomu, aby po mnoha letech došlo k propojení této malé krušnohorské obce s německým Holzhau. Osm kilometrů dlouhý úsek by po více než 75 letech zajistil opětovné mezinárodní spojení mezi Mostem a Freibergem. Cílem propojení ale nebude zajištění dodávky hnědého uhlí ze severních Čech do Německa, jako by tomu bylo v dobách dřívějších, nýbrž podpora cestovního ruchu a oživení celé oblasti. Po dvouletém vyjednávání se stále lépe daří prosazovat jednotlivé kroky nutné k obnově trati i s podporou europoslanců na české i německé straně. Odhadovaných 15 až 20 milionů euro by mělo přijít z fondů EU. **Marek Komárek**

Kraj Vysočina

SMS ČR navštěvuje mikroregiony

Účast zástupců SMS ČR na členských schůzích mikroregionů se osvědčuje. Ti v červnu navštívili mikroregiony Velkomeziříčsko-Bítešsko, Bystřicko a Novoměsto. Společným tématem byla mimo jiné dopravní obslužnost v Kraji Vysočina, konkrétně projednání krajem zaslaných návrhů smluv. Shoda panuje v názoru, že stávající situace ve veřejné dopravě je pro obě strany nevyvážená. Pro města i obce by uzavření smluv ve většině případů znamenalo nevýhodný zásah do rozpočtů. Obce se obracejí na kraj, aby přehodnotil postup v řešení dopravní obslužnosti. Většinou chtějí, stejně jako velká města, počkat na rozhodnutí rady. Členy mikroregionů zajímají i aktivity SMS ČR. Zaujaly je zejména informace o projektu Autorská práva jednoduše. Uvítali rovněž připomenutí, že se mohou obracet na právní poradnu pro starosty, právní poradnu pro školy, či možnost seznámit se s manuálem, který SMS ČR vydalo pro starosty, aby se snadno a rychle zorientovali v povinnostech, které pro ně vyplývají ze zákona o střetu zájmů. **MS**

Vysočina už zná výherce Zlatého erbu 2020

Každá inspirace může pomoci! V souvislosti s blížící se účinností zákona o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací, který začne platit od 23. září, ji mohou obce a školy hledat i u vítězů v soutěži o nejlepší webové stránky Zlatý erb. Na Vysočině se kategorii měst na 1. místě umístilo město Polná https://www.mesto-polna.cz, v kategorii obcí zabodovala nejlépe obec Sněžné. Svého výherce má i škola členské obce, 2. místo získala ZŠ a MŠ Bohdalov https://www.zsbohdalov.cz. SMS ČR všem výhercům gratuluje. **MS**

Jihočeský kraj

Jihočeský kraj rozdělí obcím 110 milionů v POV. Dá jim nejvíc ze všech krajů!

Nejštědřejší v zemi je Jihočeský kraj. Obcím rozdělí téměř 110 milionů korun v Programu obnovy venkova, což znamená, že uvolní nejvíc ze všech krajů v ČR. SMS ČR to oceňuje!

„Život na vesnici je jedinečný a jeho podpora je pro nás důležitá," uvedla hejtmanka Jihočeského kraje Ivana Stráská poté, co v červnu krajské zastupitelstvo dotační titul schválilo. Obce to vítají. Například obec Nákří na Českobudějovicku dostala 270 tisíc korun na opravu hospody. *„Z tohoto programu ji opravujeme po etapách. Její zázemí již nevyhovovalo dnešním nárokům. Postupně nám tak před očima vzniká nový funkční a příjemný prostor,"* má radost starosta Nákří Miloslav Jodl, který řekl, že dotaci obec využije na opravu sociálního zařízení. Na traktorovou sekačku potřebovala peníze obec Mičovice na Prachaticku, která získala z POV 230 tisíc korun. *„Ještě v létě nás čeká také oprava střechy na kulturním domě v Klenovicích,"* dodal starosta Luboš Bárta.

„Z rozhovorů a ze setkání se starosty vím, že Jihočeský kraj pomáhá, kde se dá," řekla krajská manažerka Milada Vopálková. Připomněla, že velké pomoci se obcím dostalo i od SMS ČR díky tomu, že nevzdali boj za obecní rozpočty a vybojovali pro všechny obce kompenzační bonus. *„Tyto peníze jihočeští starostové použijí na předfinancování dalších rozvojových investic svých obcí,"* zjistila manažerka. **MV**

Liberecký kraj

Po nucené přestávce se krajské předsednictvo mohlo znovu sejít

Krajské shromáždění v listopadu a reforma financování regionálního školství zajímala krajské předsednictvo SMS ČR, které se sešlo 18. června na zámku v Sychrově. Setkání, které bylo v plánu už v polovině března, se v důsledku nouzovému stavu mohlo uskutečnit až nyní.

„Otevřeli jsme krajské téma, kterým jsme se začali zabývat již na začátku roku. Jedná se o reformu financování regionálního školství, která začala platit od letošního ledna. Pro řadu malých škol, které vytápí kotli na tuhá paliva, je reforma velkým problémem," přiblížila manažerka Petra Černá. Vysvětlila, že v novém systému financování byly náklady na mzdy pro topiče vyřazeny a školy, které nemají jinou možnost vytápění, se proto obrátily na krajský úřad s žádostí o přidělení těchto prostředků. *„Stanovisko bylo bohužel zamítavé. Je tedy na obcích jako zřizovatelích, aby náklady na topiče uhradily,"* řekla dále. Krajské předsednictvo se shodlo, že řešením by mohlo být přehodnocení RUD a navýšení příjmu na žáka.

Po skončení jednání zašli účastníci setkání na návštěvu do nově vybudovaného domova pro seniory a pro osoby trpící demencí. Ten může poskytnout ubytování 93 klientům. Domov seniorů Sychrov je soukromým pobytovým sociálním zařízením s registrací poskytovatele sociálních služeb. **PČ**

Olomoucký kraj

Krajské předsednictvo připravuje podzimní shromáždění

Příprava krajského shromáždění, které se uskuteční 11. září v Mezicích, části obce Náklo na Olomoucku, zajímala především krajské předsednictvo SMS ČR, které se po delší pauze mohlo konečně v červnu v Olomouci setkat. *„Účastníci shromáždění se mohou těšit na nové informace z činnosti SMS ČR a na vzájemné sdílení zkušeností a dobré praxe našich členů. Dozví se rovněž o chystaných službách pro členské obce a aktuálních tématech z kraje,"* přiblížil program krajský manažer Pavel Hradil. Předsednictvo na svém červnovém setkání projednalo také aktuální situaci členských obcí v Olomouckém kraji po úspěšném schválení senátního návrhu na kompenzaci výpadků z obecních rozpočtů částkou 1 200 korun na obyvatele. Zazněly i informace o celorepublikovém úspěchu SMS ČR, který byl podpořen účastí členských obcí v dotazníkovém šetření o plánovaných investicích, a hlavně aktivním přístupem starostů při podpoře a medializaci vzniklého problému se snížením obecních příjmů. **PH**

Pardubický kraj

Zrušené akce krajské sdružení nahradí v druhé polovině roku

Tak jako v jiných krajích muselo i předsednictvo Pardubického kraje zrušit plánované jarní akce. Členové o ně však nepřijdou. Některé z nich dostanou svůj prostor v září a prosinci! Krajské předsednictvo se na tom domluvilo na svém jednání, které se konalo na Suchém Vrchu v Orlických horách. Setkání se zúčastnila i předsedkyně Krajské sítě MAS Michaela Kovářová a krajský předseda SPOV ČR Jiří Kosel, který ocenil dosavadní spolupráci.

MASkám hrozí, že se stanou pouhou dotační agenturou

Michaela Kovářová, která je zároveň také ředitelkou a manažerkou MAS Holicko, představila aktuální problematiku týkající se financování MAS. Uvedla, že zatímco ve stávajícím programovacím období jsou režie MAS financovány z 95 procent z dotace (IROP) a z pěti procent z jiných zdrojů, které tvoří zejména členské příspěvky, v dalším období mají MAS dostat z dotace jen 70 procent. MASky by tak potřebovaly už ne pět, ale rovnou 30 procent na dofinancování nezpůsobilých výdajů (ne všechny cestovní náhrady, účastnické poplatky apod. jsou pro řídící orgán způsobilým výdajem k proplacení) a krytí výdajů dalších rozvojových projektů pro území (regionální produkty, destinační společnosti, místní akční plány rozvoje vzdělávání, komunitní plánování sociálních služeb, příměstské tábory atd.). Veškeré řídící orgány prý pospolitě tvrdí, že chce-li region na svém území fungující MAS, pak se musí na jejím financování více podílet. Michaela Kovářová podrobně rozebrala, jaké konkrétní dopady by to znamenalo pro MAS Holicko. *„Místním akčním skupinám hrozí, že se stanou pouhou dotační agenturou na přerozdělování evropských peněz bez další přidané hodnoty, protože na realizaci dalších rozvojových projektů již nezbydou finance,"* uvedla. SMS ČR téma budoucího programového období dlouhodobě sleduje.

Setkání na Suchém Vrchu se zúčastnila i předsedkyně Krajské sítě MAS Michaela Kovářová (vlevo).

Chystají se kulaté stoly. Hlavně o dopravě…
Kulaté stoly na téma doprava v kraji a krajské shromáždění – obojí mělo být náplní programu dubnové akce, kterou krajské sdružení muselo kvůli pandemii zrušit. *„Doprava trápí mnohé z nás. V Pardubickém kraji je palčivost tohoto tématu podpořena výstavbou dlouho očekávané dálnice D35,“* uvedla krajská manažerka Kristýna Vodrážková s tím, že výstavba se dotýká mnoha členských obcí. *„Právě jim a dalším bychom rádi dali prostor při diskusi s vedením kraje, Správy a údržby silnice Pardubického kraje a Ředitelství silnic a dálnic ČR, správy Pardubice. Vážnou debatu odlehčíme prezentací na téma Obecní soustavy domovních ČOV – příklady dobré praxe,“* řekla a dodala, že akce se nakonec uskuteční v prosinci.

V září do Čisté u Litomyšle na debatu s lídry stran kandidujících do krajských voleb
Debatu s lídry politických stran, které kandidují do krajských voleb, uspořádá SMS ČR ve čtvrtek 10. září v obci Čistá u Litomyšle. *„Takovou akci jsme v našem kraji zatím nepořádali, bude to naše premiéra. Doufám, že téma zástupce obcí a měst osloví. Je to skvělá příležitost k zahájení spolupráce s budoucími představiteli krajské samosprávy,“* zve manažerka. *„Setkání uspořádáme odpoledne, aby se ho mohli zúčastnit i neuvolněné starostky a starostové. Naši tradiční akci Setkání starostů s hejtmanem, poslanci a senátory Pardubického kraje bohužel letos nebudeme schopni z časových důvodů uskutečnit,“* dodala Kristýna Vodrážková. **KV**

Plzeňský kraj

Jaderný odpad? Děkujeme, nechceme!

V Pačejově na Klatovsku místní obyvatelé a zástupci samospráv nevzdávají boj a dávají opakovaně najevo svůj názor formou protestů. Nesouhlasí, že jejich oblast je jednou ze čtyř lokalit pro možnou stavbu hlubinného úložiště jaderného odpadu. Akce konané v polovině července se zúčastnilo přibližně 400 lidí, a to dokonce i obyvatelé sousedního Bavorska. Při této protestní události se uskutečnil čtyřkilometrový pěší pochod a dvacetikilometrová jízda cyklistů z Pačejova do Maňovic. Místní vyjadřovali nespokojenost a rozdávali informativní letáky. Krajské předsednictvo SMS ČR tyto akce i veškerou aktivitu místních starostů plně podporuje. *„Lidé jsou zde naštvaní a zklamaní. Je to pro nás zásadní věc, která ovlivňuje lidem život v obcích, například zda tu budou investovat, bydlet či zakládat rodiny. Stále se ale nic neděje, o všem se rozhoduje pouze v Praze,“* říká jeden z hlavních organizátorů Petr Klásek, starosta Chanovic. Vedení obcí požadují po ministru průmyslu Karlu Havlíčkovi slíbený zákon o zapojení obcí do schvalovacího procesu. Ani to se ale podle starosty za poslední měsíc nezměnilo. *„Jsou to plané sliby od ministra Havlíčka a vlády. Ministr sliboval, že lokalitu navštíví, ale zatím se tak nestalo. Ministerstvo nekomunikuje ani s vedením Plzeňského kraje, ve kterém cítíme podporu,“* uvedl Klásek.

Roman Svoboda

Projekt Skvělé jídlo podporuje regionální výrobce

Nový krajský projekt Skvělé jídlo má představit veřejnosti konkrétní drobné výrobce a dodavatele v regionu. *„Podpora živého venkova je jednou z našich dlouhodobých priorit. Aktivity, které představí kvalitní regionální výrobky přímo v místě jejich vzniku na vesnicích a farmách v Plzeňském kraji, proto vždy vítáme a s radostí se na nich podílíme. Navíc věřím, že díky tomuto projektu dokážeme přilákat do našeho kraje i návštěvníky z jiných regionů, kteří vyhledávají zejména v této době pro trávení volného času lokality s nabídkou místních specialit,“* řekl o projektu náměstek hejtmana Ivo Grüner. Všechny nové materiály v publikaci představují malé výrobny, velmi často postavené na rodinné tradici, která zavazuje produkovat a připravovat skutečně kvalitní jídlo. I díky zájmu lidí a možnosti prodávat své produkty v Plzeňském kraji rostou nové farmy, sýrárny, pekařství i uzenářství. *„Jsme rádi, že můžeme pozorovat zvyšující se zájem od místních spotřebitelů o výrobky z regionálních farem a podniků. Ať už jde o prodej na farmářských trzích, ve farmářských obchodech nebo specializovaných malých prodejnách s lokálními produkty, které se v našem kraji skvěle zabydlely. Těšíme se, že díky nové publikaci nás třeba navštíví naši podporovatelé i přímo u nás na farmě,“* řekla Dana Bělová z Kozí farmy Dřevec.

RS / zdroj: www.plzensky-kraj.cz

Plzeňský kraj

Starostové se konečně setkali u jednoho stolu

Po době koronové mohlo konečně proběhnout i osobní setkání starostů Karlovarského kraje. Již nebylo třeba využívat vzdálené online přístupy, a tak se všichni společně sešli u jednoho stolu i s ředitelkou SMS ČR Janou Přecechtělovou v obci Poustka. Hlavním tahákem byla odborná stáž na téma Cestovní ruch v malých obcích, jež zahrnovala i komentovanou prohlídku obce, hradu i zachráněného kostela. *„Děkujeme všem přátelům samospráv za příjemné setkání. Už nyní se na vás s krajským předsedou Janem Rybou těšíme při dalším shledání,“* vzkazuje zúčastněným krajský manažer Roman Svoboda v souvislosti s tím, že návštěvníky v Poustce zaujala krátká ranní prezentace decentrálního čištění odpadních vod s on-line monitoringem. *„Aby tak byly zodpovězeny všechny dotazy, plánujeme v tomto roce i samostatnou odbornou stáž na toto téma,“* dodal. **RS**

Z Hořiněvsi v Královéhradeckém kraji

Chceme chytit šanci i děti *za pačesy* a přilákat je do knihovny!

Děti čtou čím dál méně. Zábavu v knize hledají jen málokteré. Co s tím? Jedno to není. Čtení knih je přece pro vývoj dětí důležité. Knihovny se snaží, jak jen umí. Vzbudit zájem o čtení zkouší během letních i projekt tří knihoven v Královéhradeckém kraji. Orientuje se na storytelling, což je divadelní disciplína zaměřená na vyprávění příběhů. Více vysvětluje v rozhovoru knihovnice z Hořiněvsi Radmila Kozáková.

Myslíte, že děti čtou málo? Nechodí dost do knihoven?

Ano, čtou málo. A to, že v knihovnách počty nejen dětských čtenářů klesají, je zřejmé. Mám za to, že to souvisí s nástupem nových technologií, sociálními sítěmi atd. Knihovny se proto snaží přilákat čtenáře všemi možnými dostupnými prostředky. Pořádají besedy, soutěže…

Vaše zábavná aktivita vychází z projektu Místní akční plán vzdělávání v ORP Hradec Králové. V čem projekt spočívá?

Připomenu, že místní akční plány vzdělávání (MAP) mají ve své gesci místní akční skupiny. Jedním z cílů MAP je vytvářet spolupráci mezi lidmi, kteří mají zájem o zlepšení kvality vzdělávání. Podle pokynů MŠMT se tento projekt musí zabývat i čtenářskou gramotností. A jelikož jsme s naší MAS Hradecký venkov v minulosti už spolupracovali, oslovila jsem kancelář, zda bychom mohli vytvořit společně prázdninovou aktivitu, která by motivovala děti ke čtení a zároveň jim nahradila program, který jsme museli v knihovnách kvůli koronaviru zrušit.

Vypravěč a herec Jan Nevečeřal z královéhradeckého divadla Lůza vytvořil ve spolupráci s MAP unikátní aktivitu pro obecní knihovny zaměřenou na storytelling. Tato aktivita využívá prvky vyprávění, divadla, písniček a hlavně aktivní interakce dětí, které si v konečné části společně domýšlejí a dohrávají konce příběhů.

Jak a v čí hlavě se zrodil nápad na tento projekt?

Jak už jsem řekla, v období koronaviru jsme museli rušit veškeré připravené a leckdy dlouho plánované aktivity. Napadlo mě proto uspořádat nějaké akce právě o prázdninách, kdy se v Hořiněvsi koná ve třech turnusech příměstský tábor. O ten je nyní nebývalý zájem, který samozřejmě souvisí s výše jmenovaným obdobím. Rodiče aktivitu s velkou radostí přivítali. Na tábor jsou přihlášené převážně děti místní a z blízkého okolí.

Tak to zní dobře.

Jsem rovněž součástí táborového týmu a tak mě jako knihovnici při pohledu na početný seznam přihlášených dětí hned napadlo nenechat si ujít šanci a přilákat touto cestou do knihovny nové dětské čtenáře. Doslova – *chytit děti za pačesy*. Jelikož úzce spolupracuji s manažerkami z MAP, od nápadu k realizaci nebylo daleko. Vše jsme společně konzultovaly. Ony měly kontakt na herce z divadla Lůza, které jsem již na několika akcích měla také možnost vidět, a plán byl velmi rychle na světě.

Jak konkrétně taková akce vypadá?

Pozvaní mladí herci si nastudovali úryvky podle dětské knihy Po stopách Karla IV. Své divadelní výstupy doprovázejí hrou na kytaru a četbou z knihy. Děti jsou do příběhů doslova vtaženy. Zapojují svoji fantazii, malují erby, společně zpívají a vyprávějí o tom, v jaké zemi by chtěly žít, jak by to v Čechách mohlo vypadat, kdyby jí nevládl Karel IV. atd.

Během července se uskutečnily dvě akce, další budou následovat v srpnu. Jaké reakce jste od dětí a třeba i od rodičů zaznamenali?

Už při prvním zveřejnění akce na facebooku obce byla reakce rodičů velmi pozitivní. Dětem se také líbí a knihovnice už sbírají první nové přihlášky. Takže očekávaný efekt se dostavuje. Prázdniny tráví mnoho dětí převážně doma. Pro nás je to příležitost i jak je naučit využít tento čas smysluplně. Řada dětí také jezdí na prázdniny k prarodičům sem na venkov. Takže doufáme, že na naše akce třeba také dorazí.

Budete v podobném projektu na základě nové zkušenosti pokračovat?

Ano, rádi bychom v tom pokračovali a případně aktivitu ještě víc rozšířili.

Zábavná aktivita je dílem tří knihovnic. Z toho je zřejmé, že jako knihovnice spolupracujete.

Akce byla prvotně zamýšlena pouze pro naši knihovnu. Když se ji už ale podařilo takto hezky s manažerkami z MAP a herci naplánovat, oslovili jsme s nabídkou i okolní obecní knihovny. Nakonec se domluvilo celkem šest termínů, což je na okurkovou sezónu letních prázdnin pro začátek velmi dobrý počet.

Jak by dnes měla vypadat moderní knihovna na venkově? Co by jí nemělo chybět?

Knihovna na venkově by měla být takovým malým komunitním centrem, kam se nechodí jen půjčovat knihy. Měla by být místem, kam si chodí ženské poklábosit, když mají potřebu se vypovídat. Stejně tak by měla sloužit i dětem. Některým i například kvůli pracovnímu vytížení jejich rodičů, jiným třeba proto, že to u nich doma tak dobře nefunguje, chybí milé slovo nebo jen pozornost dospělého. Knihovnice pomohou nejen s výběrem vhodné četby, ale i radou, nebo si s dětmi prostě jen tak povídají o knihách, ale i o dětských trápeních.

A jak ještě jinak se snažíte – kromě zmíněným projektem – přilákat dětské čtenáře?

Pořádám tematické besedy, nebo společné návštěvy knihovny dětí z místní školy a školky, se kterými spolupracuji. Na děti rovněž působí velmi motivačně vyhlašování a odměňování nejlepšího čtenáře. V loňském roce jsem knihovnu zapojila do mezinárodního projektu Bookstart neboli S knížkou do života, kdy se snažíme oslovit aktivní rodiče a seznamovat společně s nimi ty nejmenší čtenáře s knihou a nepřeberným množstvím příběhů. Novorozenci bývají obdarováni při vítání občánků dětskou knížkou a dalšími předměty na podporu čtenářství. Na to pak navazuje i pořádání společných akcí v knihovně pro maminky a jejich děti.

Ať se tedy knihovnám, všem vašim aktivitám i vašemu novému projektu daří a dětských čtenářů přibývá!

Marie Šuláková

CO S VYSLOUŽILOU LAMPOU VEŘEJNÉHO OSVĚTLENÍ?

Vyměňujete ve vaší obci lampy veřejného osvětlení a nevíte, co dělat s těmi starými? Pokud zrovna řešíte podobný problém, máme pro vás řešení. Obraťte se na kolektivní systém EKOLAMP, který je již od roku 2005 jedničkou v péči o to, co již nesvítí.

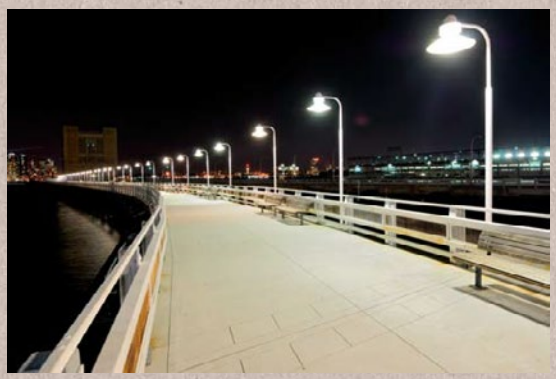
EKOLAMP zdarma zajišťuje svoz a recyklaci vysloužilých světelných zdrojů a malých i velkých elektrozařízení. Neplaťte zbytečně za likvidaci odpadovým firmám. Předáním vysloužilých elektrozařízení do zpětného odběru splníte podmínky Zákona o odpadech a navíc ušetříte.

Jak nás můžete kontaktovat:

V případě, že jste již naším sběrným místem, můžete provést objednávku odvozu prostřednictvím informačního systému EKOLAMP na www.ekolamp.cz (Vstup do informačního systému vpravo nahoře).

Pokud s námi chcete probrat možnosti spolupráce nebo máte jiné dotazy, kontaktujte naše obchodní oddělení:
obchod@ekolamp.cz, tel.: 277 775 101.

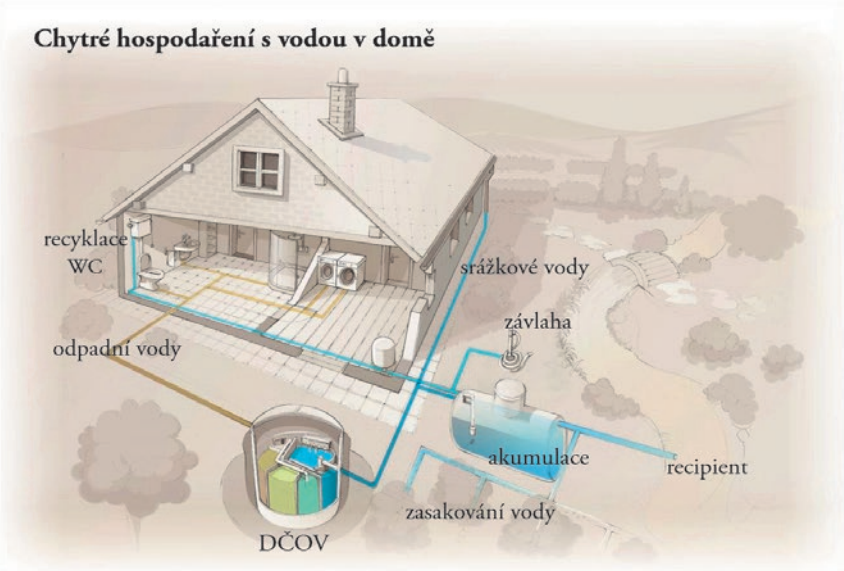

ekolamp
kolektivní systém pro zpětný odběr elektrozařízení

OBECNÍ SOUSTAVY DOMOVNÍCH ČOV

SEMINÁŘE PRO STAROSTY JSOU STÁLE ATRAKTIVNÍ

Poslední červnový čtvrtek se v obecní sokolovně ve Starkoči na Čáslavsku opět sešli starostové obcí i měst z celé republiky, aby se blíže seznámili s problematikou decentrálního čištění odpadních vod. Mikroregion Čáslavsko, zastoupený svým předsedou Janem Jiskrou, starostou obce Starkoč, uspořádal v pořadí již třetí úspěšný seminář zaměřený na alternativní způsob odkanalizování.

Pracovníci z odboru životního prostředí města Čáslav seznámili přítomné nejprve s **legislativou pro povolování projektů**. Zaznělo, že v praxi se mnozí starostové setkávají s naprosto rozdílnými přístupy úředníků a jejich výkladem zákonů při vodoprávním řízení. Zde je nezastupitelná úloha ministerstev zemědělství a životního prostředí, aby společně sjednala nápravu a sjednotila postupy při povolování těchto staveb. Osobní aktivita některých úředníků zcela zbytečně a nesmyslně prodražuje občím nejen samotné správní řízení, ale i budoucí provozní náklady staveb. Můžeme jen spekulovat, zda se jedná o neznalost legislativy příslušných úředníků nebo byrokratické obstrukce, které mají starosty odradit od jejich snahy zajistit přiměřené čištění odpadních vod v jejich obcích jiným způsobem, než který byl doposud obvyklý.

Před samotným zahájením projekčních prací je nutné prověřit, nejlépe prostřednictvím vybraného projektanta, **zda je plánovaná investice v souladu s platným plánem rozvoje vodovodů a kanalizací na území kraje (PRVKÚK)**. Ve většině obcí je v tomto dokumentu předepsáno odkanalizování kanalizačním systémem s centrální ČOV. Případnou změnu PRVKÚK dokáže starosta obce zajistit s pomocí projektanta, který zpracuje dokumentaci pro jeho změnování. Tento proces je časově zdlouhavý, neboť jej musí schválit krajské zastupitelstvo. K podání dotační žádosti o podporu projektu z NPŽP však stačí mít pouze doklad o zahájení změnového procesu.

Další část semináře se věnovala **projekční přípravě** obecních soustav domovních ČOV. Zodpovědně zpracovaný projekt se opírá nejen o dokonalou znalost projektanta jím navrhované technologie, ale i o jeho mravenčí práci přímo v terénu. Sběr informací nezbytných pro umístění ČOV u připojovaných domů musí být prováděn vždy se souhlasem a za účasti majitele nemovitosti. Pouze takto lze předejít řadě nedorozumění a budoucím vícenákladům při realizaci stavby.

Součástí projekční přípravy staveb je i **hydrogeologické posouzení pozemků**, u nichž má být provedeno zasakování vyčištěné odpadní vody. Zde je nutné brát v úvahu možnost případného negativního ovlivnění stávajících zdrojů podzemní vody, stejně jako samotnou retenční schopnost půdních vrstev na pozemku.

Navazující část semináře se zaměřila na **prezentaci praktických zkušeností** s přípravou, realizací, uvedením do provozu a provozováním soustavy ČOV. Své osobní zkušenosti předali účastníkům starosta obce Starkoč Jan Jiskra a starosta městyse Plaňany Martin Charvát. Jejich vystoupení bylo dokladem naprosto rozdílného přístupu úředníků v okresech Kutná Hora a Kolín, kteří se opírají o stejnou legislativu a povolují stejný typ stavby se shodnou technologií ČOV.

Obec Starkoč byla jedním z prvních úspěšných realizátorů tohoto inovativního způsobu odkanalizování obce v České republice. Její projekt zvítězil v celostátní soutěži Komunální projekt 2019 v kategorii Chytrá obec. *„Budování obecní soustavy domovních ČOV s nepřetržitým monitoringem je systémové řešení pro menší obce nebo místní části větších obcí či měst. Jde o úsporné řešení odkanalizování obcí, kdy dochází k milionovým úsporám, jež představují až sedmkrát nižší náklady oproti klasické kanalizaci. Navíc zde nedochází k rozkopaným cestám a chodníkům, což znamená další nezanedbatelnou úsporu. Obec provozuje a dohlíží na bezproblémový chod domácích čistíren, které jsou vybudovány a provozovány na pozemcích občanů. Zde je možné, vedle již zmíněných investičních nákladů, uspořit i provozní náklady,“* řekl ve svém vystoupení Jan Jiskra.

Před praktickou ukázkou provozu domovních ČOV v obci byli účastníci semináře seznámeni s instalovanou **systémovou telemetrií soustavy domovních ČOV**. Starostové se mohli přesvědčit o výhodách centrálního monitoringu všech ČOV zapojených do systému a vidět možnost jejich vzdáleného řízení. Aplikovaná technologie umožňuje i vedení elektronického provozního deníku a generování podkladů pro roční zprávu předkládanou SFŽP.

Na závěr se zúčastnění starostové seznámili s parametry nově **vyhlášené dotační výzvy č.12/2019 z NPŽP**. Ucelený výklad nového způsobu odkanalizování venkova vychází z reálně dokončených staveb a je tou správnou **metodickou příručkou** pro starosty, kteří se zajímají o ekonomicky efektivní a ekologicky vhodnou likvidaci odpadních vod v jiných obcích s roztroušenou zástavbou.

Ing. Jaromír Tomšů, jednatel
SATTURN HOLEŠOV spol. s r.o.
Dlažánky 305, 769 01 Holešov
Tel.: +420 573 398 723
E-mail: satturn@satturn.cz
WWW: www.satturn.cz

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 103, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, e-mail: info@smscr.cz, SMSKA Zpravodaj Sdružení místních samospráv České republiky vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČO: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 27. 7. 2020, 7/2020 , ev. č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Marie Šuláková, sulakova@smscr.cz; Grafické zpracování: Ivana Havlíková, info@studiomatrix.cz; Použité fotografie: Archiv SMS ČR, archivy obcí, Marie Šuláková.